

ARCHAEOLOGIES, Sayı 1

Türkçe Özetler

Başmakale: “Tek Dünya Arkeolojisi”nden, “Tek Dünya, Çok Arkeoloji”ye Geçiş.

Nick Shepherd

Dünya Arkeoloji Kongresi'nin dergisi olan *Archaeologies*'e hoşgeldiniz. Bu dergiyi önemli kılan ve var olan dergi literatürüne yenilik kazandıran iki bakış açısı vardır. Bunlardan birincisi, Kuzey- Güney Doğu-Batı, gelişmiş yada geliştirilmemiş ortamlar (contexts), baskın yada baskın olmayan milliyetler, gruplar ya da bireyler olarak tanımlanan arkeologları birbirine bağlayan bir seri tartışma ve diyalog için forum ortamı oluşturmasıdır. İkincisi ise, bu çok sesliliğin, güç ve ayrıcalık ilişkileri, kaynaklara ulaşmadaki imkan eşitsizlikleri, hafıza ve tarih deneyimindeki eşitsizlikler tarafından yapılandırılmış olduğu gerçeğinin açıkça tanınmasıdır. Özellikle bu ikinci bakış açısı bizi, politikanın ötesine, yeni ve potansiyel olarak daha iddialı bir şeyleri temsil etmeye doğru taşır. İşte bu yeni dönem için yeni bir slogan öneriyoruz: “Tek Dünya Arkeolojisi” değil “Tek Dünya, Çok Arkeoloji”.

Yardımcı Editör'ün Yorumu: ileri Bakış

K.Anne Pyburn

Yardımcı Editör K. Anne Pyburn, Nick Shepard'ı bu ilk sayı için kutlar ve kendisinin düzenleyeceği “Devrimci bir Hareket Olarak, Arkeoloji Öğretmek” konulu ikinci sayıyı tanıtır.

Uçlarda Yerleşim, Kavşaklarda Hareket? Feminist ve Yerel Arkeolojiler, 2005.

Margaret W. Conkey

Bu yazı, feminist ve yerel (yerli) olarak addedilen arkeolojilerin, olası kesişmeleri ile ilgilidir. Deneme, batı bilimindeki kesişmelerin tarihinden, bu iki birbirinden farklı arkeolojinin, farklılıklarının ve olası ortak ilgilerinin göz önüne alınmasına doğru yönelir ve sorar: “*Kesişme* yaklaşımından neler kazanılabilir?”. Arkeolojik yorumun iki boyutu olan ve hem feminist hem de yerli meslektaşların ayrılmaz parçası: 1) “deneyim” in yeri ve rolü. 2) sözlü gelenek ve hikaye anlatıcılığının kullanımıdır. Bazı sömürgeleşme karşıtı yöntemler ve arkeolojide karşı-araştırmalar önerilmiştir. Son olarak, arkeolojinin kesişmeciliğinin ve işbirliğinin özellikle verimli olabileceği iki bakış açısı tartışılmıştır: cinsiyet rollerinin anlaşılması ve mekan arkeolojisi. Bu değerlendirmenin amacı, her iki arkeolojinin de arkeolojik uygulamaların dönüştürülmesine yönelik çalıştıklarını düşünerek, daha ilerdeki dönüştürücü birlikteliğin bilincini cesaretlendirmektir.

Arkeolojik Etnografi: Kruger Milli Parkı'nın Etrafındaki Sohpetler

Lynn Meskell

Bu yazı, benim arkeolojik etnografiye gönderme yaptığım arkeoloji ve sosyo-kültürel antropoloji arasında köprünün bir taslağını çizer. Tarafımdan yapılan arazi çalışması, Kruger Milli Parkı'nın sınırlarında, Malatje topluluğundan bireylerle, sosyal ekologlarla, arazi ekibiyle, milli parkta çalışan yorumsal görevliler ve "miras" görevlileri ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma, Güney Afrika'daki arkeolojik mirasın merkeziliğine ve bunun kozmopolit, sömürge sonrası milliyet içerisindeki yeni özneliğinin biçimlendirilmesindeki çoğul rolüne yönelik eleştirel değerlendirilmesine katkıda bulunmaktadır.

'Hep Duman ve Aynalar...' Dünya Arkeoloji Kongresi, 1987-2004

Peter Stone

Bu yazı, 1986'daki başarılı Southampton Kongresi'nden (WAC-1) 2004'e kadarki Dünya Arkeoloji Kongrelerinin (WAC) başlangıcını ve gelişimini anlatmayı amaçlamaktadır. Burada, tıpkı Uluslararası Prehistorik ve Protohistorik Bilimler Birliği'ne (IUSPP) bağlı 11. UNESCO toplantısındaki durum gibi, WAC-1'de Güney Afrikalı ve Namıbyalı katılımcılara yasak getirmesi nedeniyle WAC'ın rolünü kaybetmesi olayına değinilecektir. Bu olay bize, getirilen yasağın bir çatlağa sebep olmasından önce, WAC-1 ve IUSPP düzenleyicileri arasındaki arkeologların görevleri ve sorumluluklarını anlamada önemli farklılıkların bulunduğunu göstermektedir. Bu yazı, WAC'ın tam zamanlı çalışan bir yönetimi destekleyebilecek ödenek buluncaya kadar, asla tam potansiyeline ulaşmayı başaramayacağını vurgulamaktadır. Son olarak, 21.yüzyılda WAC'ın devam eden bir rolü olup olmadığını sorgular ve üç önermeyle sona erer, birbiriyle ilintili konular, WAC'ın varlığının "hiç yoktan iyi" olduğunu göstermektedir.

Demir Engellerin İki Tarafındaki Arkeoloji

Alejandro F. Haber

Colomb'un Amerika'ya varışının yıllık anma törenleri, Arjantin'de yaşandığı gibi, arkeolojiyi bilgi olarak anlamaya yönelik soruları belirlemeye yoğunlaşmayı sağlamaktadır. Yerli gruplar için, anma günü, yerli halkın da özgürlüğünün son gününü temsil etmektedir. Arkeologlar, dünya ve yerli halkın amaçları üzerine çalışırken, kendilerine duruşlarının nasıl olması gerektiğini sormalıdır. 'Öncü' Arjantin arkeologlarının yorumları, arkeolojinin üzerine hedefini yapılandığı 'metafiziksel boşluk' kavramı ile birlikte tartışılmaktadır. Burada, "boşluk" kavramı ile; yerli halkın dünyasının gerçekleri ve bilimsel yöntemler yoluyla bilgiye sahip çıkan arkeologlar arasındaki boşluk

kastedilmektedir. 21. yüzyılda, hala arkeolojinin tavrı ile ilgili sorular vardır. Eğer arkeoloji, bir sömürgeleştirmeyi indirgeme uygulaması olarak görülecekse, önce arkeolojinin kendisinin sömürgeleşmekten kurtulması sürecini içermesi gerekmektedir. Tek Dünya Arkeolojisi, sömürgeleşmeden kurtarma görevine devam edebilmek için uygun bir ortam sağlar.

Tek Dünya, Tek Yer

Martin Hall

Cape Town'un yeri ve Güney Afrika'da ırk ayrımındaki rolü, Dünya Arkeoloji Kongresi'nin ve 1986'dan beri var olan Tek Dünya Arkeoloji hareketinin gelişiminde kullanılan önemli öğelerdendir. Güney Afrikalıların Southampton Kongresi'ne katılımını engelleyen akademik bir boykotun yaşandığı zaman, WAC'ın da kuruluşunun resmileştirdiği zamandır. 'Tek Dünya, Tek Yer' deyişi, yeni bir yaklaşımın benimsenmesini, ve Tek Dünya Arkeolojisi hareketine fırsat tanımayı karakterize eder. 'Tek Dünya, Tek Yer' yaklaşımı, yer, yerel yerleşmeler, taahhüt kavramları ile kimlik meseleleri, kültürel kalıt, tarihsel yorum ve insan hakları arasındaki ilişkilere yoğunlaşır. Yeni bilgilere geniş erişim imkanı ve iletişim teknolojileri sağlayarak bu yaklaşımı kolaylaştırır. Böylece, yer çeşitliliğine gönderme yapma potansiyelinin oluşturulmasını ve 'tutucu (engaged) arkeoloji' nin stratejik ağlarının geliştirilmesine olanak verilmesini önerir.

Dünya Arkeoloji Kongresi: Görüş Açısını Genişletmek.

Claire Smith

Bu yazı, Dünya Arkeoloji Kongresi'nin yakın tarihinin, kazanımlarının ve gelecekteki yönünün bir taslağını çizmektedir. WAC'ın organizasyon yapısının bir taslağı verildikten sonra, 14 küresel bölgeden seçilmiş üye ile birlikte, yazar, WAC'ın yayın programını ve önümüzdeki kongreler arasını tanımlayacak ve dünyanın her yerinden insanı katılmaları için teşvik edecektir. Yazar ayrıca, WAC'ın, yerel arkeolojilerin korunması ve etik uygulamaları konusunda desteklenmelerinde, lider rolünü sürdürdüğünü de vurgulamaktadır. Üstelik, arkeolojik toplulukların ve değerlerin, ekonomik ve politik koşullar nedeniyle ayakta tutulmasının güç olduğu yerlerde, büyümesi ve beslenmesi için de destek vermektedir.

WAC'ın çok sesliliğe vaadi, WAC konferanslarına katılan insanların belirgin farklılıklarında da açıkça kendini göstermektedir. Örneğin; Washington'da yapılan WAC-5'e, 75 ülkenin katılımcıları gelmiştir. Bu farklı kollar, sadece küresel çeşitlilik anlamında

değil aynı zamanda, duyma kabiliyetine sahiplik, saygı göstermeye razı geliş, yerli halkın sesi olma gibi, ülke içindeki farklı grupların sesi oluş gibi özelliklere de sahiptirler. WAC'ın çok sesliliğe sunabilecekleri, sosyal adalete adanmış oluşu ile artar, açıklık sadece WAC'ın politik duruşunda değil, aynı zamanda, WAC'ın bu konuları arkeolojik kuram, yöntem ve uygulamalara da yönlendirişindedir. WAC üyeleri, birlikte çalışmak suretiyle, daha zengin, daha arı, daha bilimsel ve daha adil bir arkeolojiyi başarılı kılmaktadırlar. Bunun da ötesinde WAC, diğer disiplinler için de sömürgeleşme karşıtı bir model sunmaktadır.

Şimdiki yönetim WAC'a, görevde bulunduğu sürece, daha uyum içinde, daha iyi finanse edilmiş ve politik olarak daha etkili olma ve dünyanın her yerindeki arkeologlarla daha iyi bağlantılar kurabilme ve onları kendi bölgesel topluluklarının yararına pratik ölçülerde destekleme konusunda yardım edebilmeyi umar. Bu anlamda, WAC'ın kurucularının vizyonunu genişletmeyi dilemektedirler.

Çevre ve Kültür Dergisi

Çevre ve Kültür dergisi (The Journal of Environment and Culture-JEC), Nijerya-Ibadan, Ibadan Üniversitesi, Arkeoloji ve Antropoloji Bölümü'nün resmi yayınıdır. Bölüm, başarılı, aydınlatıcı ve geniş bir okuyucu kitlesine sahip Batı Afrika Arkeoloji Dergisi'ni de içinde barındırmaktadır. Böylece, Çevre ve Kültür Dergisi, sağlam yapıları bir dergiye yeni bir ek niteliğindedir. Derginin teması, dünyanın her yerindeki çevre ve kültürle ilgili bilgiye edinimi ile yerel (Nijerya) bilginin yayınlanmasında gerekli olan küresel anlamda politik formülasyonları ve yürürlüğe koyma biçimlerini içermektedir.

Dergi, insanlığın temeline yönelik tehditlere bir yanıt verme gereğinden doğmuştur. Bu tehlike, şimdilerde "modernlik" olarak telaffuz edilen, ve yakın bir gelecekte, bireyler, toplumlar ve milletler arasındaki ilişki dokusunu ciddi bir biçimde karıştırabilecek bir tehdittir. Bütün bunlardan da açıkça anlaşıldığı gibi, Afrika, bu tehlike içinde, özellikle keskin kenar konumundadır. Protestonun bir ya da diğer biçimini organize eden yurttaşları düşünülecek olursa, Nijerya, bu öğüten değırmene kaymakta gibidir.

Dergi, uluslararası kapsamlıdır. Yapısı disiplinlerarası ve yönü, pragmatiktir. Öncelikli işlevi, kültürün ve çevrenin interaktif doğasıdır; yerel ve küresel olarak çerçevenilmiş entelektüel dinamikler ile ekonomik ve politik alışverişler içinde, insani adaletin nasıl olduğu konusunda bir tartışma kanalı açmaktır. Dergi, çoğul disiplinli, dönüşlü (reflexive) ve tamamlayıcı yönelimli çizgisi sayesinde, insanı sorgulayan; bilimsel, dinsel, tarihsel, sosyolojik ya da felsefi olsun her alandan, katkıda bulunanları memnuniyetle ağırlar.

Katkıda bulunanlar, bağımsız yada kolektif, ortamsal (contextual) ya da zamandizinsel (chronological) olarak ama kültür ve çevre ile ilgili konuları sorun etmelidirler.

Abone olmak için ilgili kişi; Dr. J.O. Aleru olualeru@yahoo.com e-posta adresinde bulunabilir. Dergiye bir makale ile katkıda bulunmak isteyenler ise, baş editöre yönlendirilebilir:

[Journal- Environmentculture@yahoo.co.uk](mailto:Journal-Environmentculture@yahoo.co.uk).

Arqueologia Suramericana

Arqueologia Sul-Americana

Güney Amerika, bir disiplin olarak ve ortamsal bakımdan geçmişe yönelik alternatif yaklaşımların biçimlendirilmesi ve arkeolojik bilginin üretilmesinde, aktif bir bölgedir. Yine de hala, alt kıtaya dair ve nesne temelinde geçmiş üzerine yapılmış tezlerle ilgili yayınlanıp dağıtılabılır yazılı bir araç bulunmamaktadır. Güney Amerikalı arkeologların Dünya Arkeoloji Kongresi (WAC) desteği ile, Universidad del Cauca (Colombiya), Antropoloji Bölümü tarafından basılan *Arqueología Suramericana/Arqueologia Sul-Americana* isimli yeni bir dergiyi çıkartabilmek için yaptıkları kolektif çalışmanın ardında yatan sebep de işte budur.

WAC'a göre, derginin amaçları, Güney Amerika'da, arkeoloji ve onunla ilintili disiplinlerin eserlerini yaymak, geliştirmek ve tanıtmaktır. Bu yolla, geleneksel akademisyenlerce kenara itilmiş geçmişin temsilcileri ile iletişimi mümkün kılacak eleştirel perspektifin önemi vurgulanmak istenmektedir. Dergi ayrıca, birbirini uzun zamandan beri ve sürekli görmezden gelen iki büyük Güney Amerika dünyası; Brezilya ve İspanyolca konuşan ülkeler, arasında, anlayış, iletişim ve tartışma köprüleri kurmayı amaçlamaktadır. İki benzer dil arasındaki bu duvarın, alt kıtayı bu şekilde birbirinden ayırması oldukça üzücüdür; çünkü özellikle Güney Amerika ülkeleri ortak girişimler ile çözümlenebilecek türden benzer sorunlara sahiptirler. Tıpkı, "diğer"ini kulak arkası etme tutumu ile kasıtlı bir şekilde yükseltilmiş sınırların arkasına geçmeye çabalamak gibi.

Bilgi almak için: Cristóbel Gnecco, cgnecco@ucauca.edu.co, yada Alejandro Haber ; afhaber@arnet.com.ar.

Translated by Nurcan Yalman